

PLA DE CONVIVÈNCIA
MATA DE JONC
novembre 2013

CONTINGUTS

1. Introducció
2. Marc legal
3. Objectius generals del pla de convivència
4. Comissió de convivència
 - a) Composició
 - b) Competències
5. Característiques i entorn del centre educatiu
 - a) Descripció de les característiques del centre
 - b) Diagnòstic actual de la convivència del centre
 - Què és considera conflicte?
 - Quins conflictes es produeixen en major freqüència? Quines en són les causes?
 - Qui hi està implicat?
 - De quina manera incideixen en la convivència?
 - Respostes del centre als conflictes
6. Accions referides als objectius
7. Documents relacionats

1. Introducció

Mitjançant l'educació transmetem i exercitem els valors que fan possible la vida en societat i l'alumnat adquireix els hàbits de convivència i de respecte mutu. És per això que la formació en el respecte dels drets i llibertats dins dels principis democràtics de convivència és una de les finalitats primordials que perseguim.

A la consecució d'aquesta finalitat, hi contribueixen no tan sols els continguts formatius que transmetem en cada una de les etapes educatives impartides al centre, sinó també el règim de convivència establert. Les normes de convivència regulen els drets i deures de l'alumne i afavoreixen el clima de responsabilitat, de treball i esforç que permeten que tots els alumnes obtinguin els millors resultats del procés educatiu i adquireixen els hàbits i actituds adients.

L'alumne percep que les normes de convivència no són alienes al centre, sap que han estat elaborades i adoptades pel conjunt de la comunitat educativa, d'igual manera percep la seva incidència en la vida quotidiana de l'escola. Aquest pla de convivència desenvolupa, concreta i adapta els drets declarats a les especials condicions del centre, al nostre projecte educatiu i a les necessitats pròpies de l'edat i maduració personal dels alumnes.

El dret més important de l'alumne és el d'aprofitar positivament la plaça escolar que la societat posa a la seva disposició. Per això, l'interès per aprendre, l'assistència a classe i el deure de l'estudi és la conseqüència del dret fonamental de l'educació.

L'objectiu últim és aconseguir, amb la col·laboració de tots els sectors de la comunitat educativa, un marc de convivència i responsabilitat que faci pràcticament innecessària l'adopció de mesures disciplinàries. En tot cas, quan aquestes resultin inevitables, les correccions seran de caràcter educatiu i contribuiran al procés general de formació i de recuperació de l'alumnat.

2. Marc legal

- Decret 119/2002, de 27 de setembre (BOIB del 5 d'octubre), pel qual s'aprova el Reglament orgànic de les escoles d'educació infantil, dels col·legis d'educació primària i dels col·legis d'educació infantil i primària de les Illes Balears
- Decret 120/2002, de 27 de setembre, pel qual s'aprova el reglament orgànic dels instituts d'educació secundària
- Real Decret 732/1995, de 5 de maig pel que s'estableixen els drets i deures dels alumnes i les normes de convivència dels centres
- Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació
- Decret 121/2010, de 10 de desembre, pel qual s'estableixen els drets i deures dels alumnes i les normes de convivència als centres docents no universitaris sostinguts amb fons públics de les Illes Balears

3. Objectius generals del desplegament del pla de convivència

1. Aconseguir la integració efectiva de tot l'alumnat a la vida diària del centre
2. Promoure la implicació de tota la comunitat educativa (professorat, famílies i alumnat) en la millora de les relacions i la convivència al centre
3. Aconseguir que s'entengui la perspectiva positiva del conflicte, veient-lo com una font d'enriquiment mutu
4. Promoure intervencions que permetin entrenar els diferents membres de la comunitat educativa en la gestió positiva dels conflictes, per tal de reduir la violència i l'agressivitat al centre
5. Establir, de forma detallada, els procediments a seguir per resoldre els conflictes que puguin aparèixer a l'escola
6. Fer una avaluació individualitzada i un seguiment del cas, dels alumnes que presenten problemes de conducta de forma continuada així com dels casos d'assetjament escolar

4. Comissió de convivència

a) Composició

1. **Director**, que en serà el president
2. **Un cap d'estudis**, que la presideix en cas d'absència del director
3. **Un professor**, triat pel Claustre
4. **Un pare o una mare**, designat per l'APA
5. **Un alumne o una alumna**, designat per la junta de delegats
6. **Orientador**
7. **Un representant del personal d'administració i serveis**, triat pel mateix PAS
8. **Coordinador de convivència**

b) Competències

- a) Participar en l'elaboració del pla de convivència i de les adaptacions i modificacions posteriors
- b) Fer el seguiment de l'aplicació del pla de convivència escolar i coordinar-la
- c) Coordinar i assegurar la coherència de totes les iniciatives destinades a millorar la convivència que es duguin a terme en el centre educatiu
- d) Col·laborar en la planificació i la implantació de la mediació escolar i la negociació d'acords educatius
- e) Impulsar el coneixement i el respecte de les normes de convivència
- f) Elaborar la proposta d'informe anual del pla de convivència
- g) Elevar al consell escolar del centre suggeriments i propostes per millorar la convivència

5. Característiques i entorn del centre educatiu

a) Descripció de les característiques del centre

1. Ubicació

L'escola Mata de Jonc està situada a la barriada de Son Espanyolet de Palma. El centre ofereix una sola línia d'ensenyament d'educació infantil, educació primària i educació secundària obligatòria.

El barri de Son Espanyolet és residencial i està situat a l'oest de la ciutat. Compta amb tots els serveis i està ben connectat amb el centre de la ciutat mitjançant diverses línies d'autobús. Destaca per la seva alta densitat en centres educatius. Es troba un nombre elevat de residències unifamiliars. El nivell econòmic de les famílies és mitjà / alt.

1. Alumnat

El total d'alumnes matriculats, durant el curs escolar, és d'aproximadament 350.

A tots els grups classe hi ha matriculats entre 1 i 3 alumnes de necessitats educatives especials.

No tenim un nombre d'alumnat immigrant significatiu.

La procedència de l'alumnat és variada, tant de la pròpia barriada com de diferents municipis.

La majoria de famílies tenen un mateix estatus social. La majoria dels pares treballen en professions liberals o funcionariat.

1. Equip pedagògic

En aquests moments l'equip està format per 27 mestres i professors: especialistes, tutors, orientador a secundària i suport.

Altres recursos: assistència setmanal de l'orientadora de l'EOEP, servei d'atenció psicològica (SAP), ATE i monitors de serveis i activitats.

La majoria del professorat és soci cooperativista, per tant, la plantilla és molt estable.

1. Espais

14 aules ordinàries, una per cada grup.

Espais comuns: 3 patis, espai polivalent (sala gran-biblioteca), laboratori, sala de psicomotricitat, taller de tecnologia, aula informàtica, taller de plàstica, aula de música, sala de professors, despatxos d'administració i reunions, secretaria, banys, magatzems, aules de recursos, de suport i AL, dormitori, banys, cuina i menjadors.

b) Diagnòstic actual de la convivència del centre

1. Què es considera conflicte?

Sempre que hi ha relació entre persones apareixen conflictes. Els conflictes són subjectius, allò que per un és un conflicte, per a un altre pot no ser-ho. Per tant, nosaltres parlarem de conflicte en aquella situació, acció o relació d'enfrontament, percebuda per dues o més persones, així com les conseqüències que se'n desprenen, tot i que apareguin ocultes per la gran majoria.

El conflicte no és negatiu per naturalesa i, per tant, és important que no associem conflicte amb respostes agressives o violentes, ja que aquestes són només una de les formes d'enfrontar-se a la situació conflictiva.

Un conflicte ben conduït, pot ser un factor positiu d'aprenentatge, desenvolupament i maduració personal; ja que, gràcies a ell, la persona pot aprendre a posar en marxa totes les eines de què disposa per afavorir-ne la resolució. Permet aportar noves experiències d'aprenentatge, posar de relleu diferents punts de vista, conèixer noves formes de solucionar problemes, fomentar la creativitat i la flexibilitat, desenvolupar la comunicació, la negociació, l'empatia, etc.

Per tot això, un dels principals objectius del procés d'intervenció ha de ser transmetre, a tots els membres de la comunitat escolar, que el repte està en com es gestiona i es resol el conflicte.

. Quins conflictes es produeixen amb més freqüència?

. Quines en són les causes?

. Qui hi està implicat?

. De quina manera incideixen en la convivència?

Actualment el clima de convivència de la nostra escola és bastant bo. No existeixen problemes de convivència greus, però sí que ocorren, de forma continuada, petits conflictes que van alterant el bon funcionament quotidià.

Els problemes de convivència més freqüents al nostre centre escolar són:

. Conflictes entre els alumnes

- Del mateix curs
- De diferents cursos.

Els conflictes entre alumnes, de baixa intensitat, ocorren gairebé de manera diària i, en algunes ocasions, alteren, de forma significativa, el funcionament quotidià. Un mal

clima de convivència dins l'aula impedeix que la tasca docent es desenvolupi de forma adequada, per tant, aquests conflictes obliguen el professor a emprar hores de tutoria i de docència per resoldre'ls. D'aquesta manera, conflictes que normalment ocorren fora de l'aula provoquen la pèrdua de molt de temps d'aprenentatge. Es donen a tots els nivells educatius, tot i que canvia la motivació dels conflictes en funció de l'edat dels alumnes. La principal causa de tot això és la manca d'habilitats dels nostres alumnes per conduir els problemes de forma positiva.

Aquests conflictes solen prendre tres formes.

Agressió física: pegar, mossegar, rapinyar, apropiat-se, amagar o rompre coses dels companys.

Agressió verbal: insultar, amenaçar, posar malnoms o xerrar malament del company.

Exclusió social: no deixar participar el company en una activitat concreta o simplement ignorar-lo i no tenir-lo en compte quan es duu a terme un joc o una activitat en grup.

En els darrers anys s'han incrementat moltes d'aquestes manifestacions a través de les noves tecnologies (telèfon mòbil, correu electrònic, xarxes socials...)

. Conflictes entre docents i alumnes

- Tutor-alumne
- Docent-alumne
- Monitor (activitats extraescolars, menjador, pati)-alumne

Les disruptors són el conflicte més freqüent, entre professor i alumne, a la nostra escola. Es pot manifestar de molt diverses maneres: interrupcions, renou continu, aixecar-se del lloc, etc. La no resolució d'aquest conflicte provoca la pèrdua de molt de temps i, per tant, d'aprenentatge, perquè no permet que la classe es desenvolupi amb normalitat. Per altra banda, degrada molt la relació professor-alumne i provoca que ambdues parts comencin a construir expectatives sobre el comportament de l'altre, que acaben, en moltes ocasions, en profecies autocomplertes. Ocorre a tots els nivells educatius existents a l'escola.

Els conflictes d'estudiants a docents es donen, en major mesura, amb els monitors de menjador, ja que aquests no tenen l'eina de control que suposa la qualificació acadèmica i no els veuen amb tanta autoritat com als professors. De totes formes, aquests conflictes també apareixen dins l'aula, i solen prendre forma d'agressions verbals i faltes de respecte.

Aquests conflictes poden fer molt difícil la vida quotidiana d'un docent, i afectar fins i tot el seu estat emocional i, per tant, la seva motivació per dur a terme la tasca docent. Per altra banda, aquestes agressions fan minvar l'autoritat del docent vers el seu grup-classe, i existeix la possibilitat que altres alumnes s'encoratgin i es creï una dinàmica d'atacs cap a

aquesta persona. Es donen quasi exclusivament als darrers cursos de primària i, sobretot, a secundària.

Les principals causes dels conflictes entre estudiants i docents són: absentisme continuat, la cridada d'atenció, problemes d'impulsivitat, poca motivació vers les tasques escolars, faltes de deures, problemes d'aprenentatge i alteracions del comportament.

La resta de conflictes, tot i que cal tenir-los en compte, no es donen amb molta freqüència i solen conduir-se de forma positiva.

.Conflictes entre tutor i famílies

La relació entre els tutors i les famílies sol ser fluïda. La majoria de pares s'impliquen en la vida acadèmica dels seus fills i estan oberts als suggeriments i propostes del centre. Els conflictes normalment apareixen per diferències en la forma d'entendre els problemes escolars dels alumnes o per la disparitat d'opinions respecte a l'educació que es dona a l'infant. En altres ocasions, els conflictes apareixen davant la falta de col·laboració i implicació dels pares vers les responsabilitats acadèmiques dels seus fills. En els casos en què aquests conflictes no es condueixen de forma positiva solen acabar amb un distanciament entre la família i l'escola, i amb una col·laboració encara menor de la que ja existia.

La no promoció o titulació d'un alumne sovint genera conflictes entre família i tutors, i especialment, disparitat en les mesures a adoptar per intentar superar aquestes dificultats acadèmiques (recuperació de matèries, repetició de curs, alternatives educatives externes...).

. Conflictes entre pares i fills

Els conflictes entre pares i fills, tot i que no són propis de la comunitat educativa, en moltes ocasions involucren al centre de forma indirecta. Els pares, quan es troben amb situacions que els angoixen, solen recórrer als tutors per demanar-los consell i per compartir inquietuds amb ells. En determinades ocasions, aquests problemes acaben com a demandes al SAP (Servei d'Atenció Psicològica del centre).

. Conflictes entre pares

De la mateixa manera, els conflictes entre els pares, separacions, divorcis, etc., sovint suposen una alteració en la dinàmica comunicativa tutor-pares i de la supervisió acadèmica i personal de l'alumne. Quan aquests conflictes de parella no és resolen de manera positiva poden interferir molt en l'objectiu comú que suposa el desenvolupament acadèmic, social i personal de l'infant.

. Respostes del centre als conflictes més habituals: entre alumnes.

Protocols actuals de resolució de conflictes

Infantil i primer cicle de Primària	Es canalitza a través del tutor, i la resta de membres de l'etapa, que si ho troba convenient informa a la família. El tutor, segons el tipus de problema, pot xerrar amb l'alumne de forma individual o tractar el conflicte amb tot el grup asseguts a l'estora, i intenta que siguin els mateixos alumnes els que suggereixin possibles solucions. Quan els conflictes d'un mateix alumne són freqüents, es demana la intervenció del psicòleg del centre amb l'alumne i pares.
Segon i tercer cicle de Primària	A més de l'anterior, l'alumne que té un conflicte pot dur el punt a l'assemblea, que la gestionen el delegat i el sotsdelegat, els quals apunten l'ordre del dia i prenen nota al quadern de tutoria dels acords presos. La funció del tutor consisteix a orientar els alumnes, per tal que siguin ells mateixos els que puguin resoldre el conflicte. Quan la resolució és urgent, s'informa el tutor i és ell qui duu el tema, hi implica la família i l'ED, i el deriva cap al psicòleg/orientador, si és necessari.
ESO	Els conflictes es tracten amb el tutor sempre que sigui possible, tot i que l'equip pedagògic intervé si és oportú. Si afecten el grup es duen a tutoria. La funció del tutor és la de mediador entre les parts implicades, la família i l'ED, si es fa necessària la seva intervenció. Els conflictes més greus es tracten a les reunions d'etapa i també se'n fa un seguiment.

. El Consell Escolar intervé a demanda de la direcció del centre mitjançant una comissió de convivència creada per a tal efecte, i de la qual hi formen part el director, un professor, un alumne i un pare.

6. Accions referides als objectius

OBJECTIU 1: Aconseguir la integració efectiva de tot l'alumnat a la vida diària del centre

Activitat 1: presentació del Pla de Convivència a professors, pares i alumnes, així com la nostra forma d'interpretar els conflictes

Responsables: comissió de convivència, tutors i comissió de pàgina web

Recursos: resum del pla de convivència i de les normes de convivència del centre

Metodologia: exposar el pla de convivència al claustre de professors. Incloure'l a la primera reunió de pares, explicar de forma breu què és i quines mesures es pretenen dur a terme per desenvolupar-lo. La difusió entre els alumnes es farà durant la classe de tutoria. Per altra banda, es dedicarà una secció de la pàgina web al pla de convivència, per tal que tots els membres de la comunitat educativa el puguin consultar quan vulguin

Temporalització: primeres quatre setmanes del curs

Activitat 2: oferir la possibilitat a tots els membres de la comunitat educativa que facin aportacions al pla de convivència

Responsables: comissió de convivència

Recursos: una bústia de suggeriments que permeti millorar el pla a l'hora de revisar-lo.

Metodologia: quan es presenti el pla de convivència als diferents membres de la comunitat educativa se'ls indicarà el lloc on és la bústia i quin és l'objectiu que es pretén aconseguir amb ella.

Temporalització: tot el curs acadèmic

Activitat 3: possibilitar les assemblees de delegats i delegades

Responsables: tutors

Recursos: aula d'ESO i acta de reunions

Metodologia: trobades entres els delegats dels diferents cursos de primària i ESO

Temporalització: una per trimestre

Activitat 4: Organitzar espais de trobada entre tot l'alumnat (apadrinaments, jocs cooperatius o sortides)

Responsables: tutors

Recursos: els específics que cada trobada requereixi

Metodologia: organització conjunta per part dels tutors

Temporalització: en funció de les programacions trimestrals

Activitat 5: elaboració de la normativa de convivència a l'aula

Responsables: Tutors i alumnes

Metodologia: reunions inicials i tutories

Temporalització: trimestral

Activitat 6: "Tothom compta"

Responsables: tutors

Recursos: fer grups per afinitats, Intervenció i tolerància, "el protagonista", "el que també m'agrada de tu es...", oferir altres àmbits, campaments, viatges...

Metodologia: multitasca

Temporalització: durant tot el curs escolar, campaments, viatges...

OBJECTIU 2: Promoure la implicació de tota la comunitat educativa (professorat, famílies i alumnat) en la millora de les relacions i la convivència al centre

Activitat 1: treballar els conceptes de conflicte i violència

Responsables: comissió de convivència i tutors

Recursos: activitats proporcionades per la comissió de convivència

Metodologia: durant una tutoria es duran a terme diferents activitats en grup, per tal que els alumnes aprenguin a veure el conflicte com una cosa positiva de la qual hom se'n pot enriquir si es gestiona correctament. Per altra banda, fer-los entendre que conflicte no és igual a violència i que aquesta és només una de les opcions de què disposam per conduir la resolució d'un conflicte

Temporalització: una classe de tutoria

Activitat 2: organitzar actes festius amb la participació de tota la comunitat educativa

Responsables: comissió de festes

Recursos: a assignar en funció de l'acte

Metodologia: reunions setmanals de la comissió de festes

Temporalització: en funció de la programació de centre aprovada pel claustre

Activitat 3: reunions generals d'aula

Responsables: tutors

Recursos: aules i presentació videoprojectors

Metodologia: reunions generals amb les famílies de cada grup aula i el tutor, en què s'expliquen les característiques del curs, del grup, reunions organitzatives, monogràfiques, d'orientació

Temporalització: durant tot el curs escolar

Activitat 4: assistència de la direcció del centre a totes les reunions d'APA

Responsables: direcció pedagògica

Recursos: aula

Metodologia: reunió d'APA

Temporalització: mensual

Activitat 5: trobada de tota la comunitat educativa

Responsables: comissió de convivència

Recursos: espai gran i obert

Metodologia: conferència, activitats lúdiques i informatives

Temporalització: durant tot el curs escolar

OBJECTIU 3: Aconseguir que s'entengui la perspectiva positiva del conflicte, veient-lo com una font d'enriquiment

Activitat 1: jornades de resolució de conflictes

Responsables: comissió de convivència i tutors

Recursos: jocs i dinàmiques de grup adaptades als diferents nivells existents a l'escola

Metodologia: cada grup, amb el seu tutor, dedicarà un matí a treballar la resolució de conflictes de forma lúdica i divertida mitjançant jocs i activitats engrescadores pels alumnes.

Temporalització: es podria aprofitar el dia de la pau i la no violència.

Activitat 2: aplicació del programa d'intervenció de millora d'habilitats per a la resolució de conflictes i prevenció de l'assetjament escolar

Responsables: comissió de convivència i tutors

Recursos: guia elaborada per la comissió de convivència adaptada a cada un dels nivells educatius del centre

Metodologia: es treballaran a nivell d'aula els diferents temes tractats a la guia

Temporalització: durant les tutories de tot el curs acadèmic

Activitat 3: establir un "punt de trobada"

Responsables: persones implicades

Recursos: espai adequat i temps

Metodologia: facilitar un temps i un espai a les persones implicades per resoldre el conflicte sorgit i posar-ne per escrit els acords

Temporalització: en sorgir el conflicte

Activitat 4: taller d'emocions

Responsables: tutors i orientador

Recursos: aula

Metodologia: identificar i expressar sentiments i emocions generats en un conflicte

Temporalització: a les tutories durant el curs

OBJECTIU 4: Promoure intervencions que permetin entrenar els diferents membres de la comunitat educativa en la gestió positiva dels conflictes, per tal de reduir-ne la violència i l'agressivitat al centre

Activitat 1: donar a conèixer, a tots els mestres, professors, tutors i personal del centre, el procediment a seguir per resoldre els conflictes quan apareguin

Responsables: comissió de convivència

Recursos: protocols elaborats per la comissió de convivència

Metodologia: exposició dels protocols i resolució dels dubtes que puguin sorgir. També es faran públics perquè puguin consultar-los pares i alumnes

Temporalització: sessió formativa a l'inici del curs

Activitat 2: incloure dins el PAT activitats de resolució de conflictes, per tal que els alumnes els aprenguin a gestionar

Responsables: tutors i orientador

Recursos: aula

Metodologia: exemples reals de resolució de conflictes

Temporalització: a les tutories durant el curs

OBJECTIU 5: Establir, de forma detallada, els procediments a seguir per resoldre els conflictes que puguin aparèixer a l'escola

Activitat 1: mantenir actualitzat el RRI

Responsables: equip pedagògic

Recursos: disponibilitat d'hores

Metodologia: revisió RRI actual

Temporalització: 1r trimestre

Activitat 2: elaborar una catalogació dels tipus de conflictes en funció de l'edat, etapes... (taula de control).

Responsables: equip pedagògic

Recursos: disponibilitat d'hores

Metodologia: reunions d'elaboració

Temporalització: durant el curs

Activitat 3: a partir de l'activitat anterior establir mesures preventives (contes, xerrades...) i actuacions directes (identificació, actuació i possible resolució) quan té lloc el conflicte.

Activitat 4: elaborar un protocol d'actuació per als casos d'assetjament entre iguals, per tal de poder donar una resposta immediata quan apareguin

Responsables: comissió de convivència

Recursos: normatives Conselleria i revisió situacions resoltes anteriorment

Metodologia: reunions membres de la comissió

Temporalització: 1r trimestre del curs

OBJECTIU 6: Fer una avaluació individualitzada i un seguiment del cas, dels alumnes que presenten problemes de conducta de forma continuada, així com dels casos d'assetjament escolar

Activitat 1: seguiment i valoració del cas

Responsables: tutors i comissió de convivència

Recursos: historial acadèmic i personal del cas

Metodologia: reunions d'etapa

Temporalització: setmanal

Activitat 2: Establir reunions de seguiment escola-família-alumnes

Responsables: tutors, orientador i famílies implicades

Recursos: disponibilitat horària i una aula

Metodologia: observar actitud de l'alumne a diferents àmbits, establir relacions positives entre les parts implicades, treballar la imatge dels alumnes dins el grup

Temporalització: durant tot el curs.

7. Documents relacionats

RRI

PAT

PEC

PGA